

NIEUWSBRIEF DECEMBER 2020 VAN DE WERKGROEP

OTTERLO VAN HET IVN EDE

1. Mededelingen

Activiteitenprogramma IVN Ede 2021. Onlangs is het activiteitenprogramma voor het komende jaar vastgesteld. Dit is meegestuurd met de laatste Groene Gids (2020/4) en komt ook op website van IVN Ede: <http://www.ivn.nl/afdeling/ivn-edede>

In deze editie is ook een mooi overzicht gegeven van de activiteiten van onze werkgroep om zodoende meer mensen bij onze groep te betrekken. Dat hebben we zeker nodig.

Wandeling "Wintervogels van het Wekeromse Zand" op zaterdag 16 januari 2021

Deze wandeling wordt elk jaar in januari georganiseerd door onze werkgroep m.m.v. van de Vogelwerkgroep. Vanwege de aangescherpte Corona-maatregelen heeft het bestuur van IVN Ede besloten om voorlopig te stoppen met de publieksactiviteiten van onze afdeling. Het is heel goed mogelijk dat dit medio januari ook nog van kracht is. **Kijk tevoren op de website van IVN Ede wat de status is van deze wandeling.**

Diverse waarnemingen

Rugstreeppad

Op de Feenstraweg werd een rugstreeppad (Rode Lijst soort) gevonden. (T. en R. van Ekeris). Daar de biotoop aldaar niet zo geschikt is werd de pad verplaatst richting de recreatievijver van de Zanding, waar ze nog voorkomen.

2. Vogelwerkgroep (contactpersoon: Dick van Houwelingen).

Wintervogeltellingen december 2020

Deze zullen ook dit jaar weer gehouden worden in de periode 15 december-1 januari. We tellen 4 gebieden: Wekeromse Zand, Roekelse Bos, Mosselse Zand en Planken Wambuis. We tellen gedurende 5 minuten op 20 punten langs de route alle vogels die we zien en/of horen. Voor het Roekelse Bos en het Mosselse Zand moet u wel rekenen op ca. 3 uur wandelen per route, dus warm aankleden is een goede zaak. De routes in het Wekeromse zand en Planken Wambuis zijn is nog langer (ca. 4 uur). Neem eventueel wat warme drank mee. Als er nog tijd over is tellen we ook nog de vogels rondom het dorp Otterlo, een route die 7 jaar geleden weer in ere is hersteld en leuke waarnemingen oplevert. Veel vogels zitten 's winters tegen het dorp aan.

Gezien het veelal wisselende weer in voornoemde periode stellen we pas kort tevoren data vast. Heeft u belangstelling om mee te gaan dan kunt u zich nu al opgeven bij Dick van Houwelingen (dickvh@dds.nl). We bellen of mailen dan tevoren wanneer we gaan.

Vanwege de coronapandemie is op dit moment de groepsgrootte beperkt tot maximaal 4 personen en geldt tijdens de wandeling een onderlinge afstand van minimaal 1,5 m tot elkaar.

Broedvogeltellingen in 2021

- Overleg met Beheereenheid Zuid Veluwe-IJsselvallei moet nog plaatsvinden. In ieder geval gaan we voor de 20^e keer het Mosselse Zand tellen.
- Deelerwoud: ook hier moeten nog afspraken gemaakt worden met Beheereenheid Veluwezoom. Zeer waarschijnlijk wordt het de Kleine Heide e.o. omdat die telling in 2020 moest worden afgebroken i.v.m. de coronapandemie.

Akkervogels

Ook deze winter zullen we om de drie weken kijken welke vogels foerageren op de akkers bij Oud Reemst. Speciale aandacht gaat dan uit naar de achterzijde van de akkers, waar veel zaden van ingezaaide planten (bijvoorbeeld zonnebloemen) te vinden zijn voor vinkachtigen en gorzen.

Tuinvogeltelling 2021

In het weekend van **29 t/m 31 januari** wordt in Nederland weer de jaarlijkse tuinvogeltelling gehouden, die vanaf 2001 plaatsvindt. U telt gedurende een half uur alle vogels in uw tuin. Voor nadere informatie kunt u kijken op www.tuinvogeltelling.nl.

Hier staan ook de plaatjes van de vogels die u kunt verwachten. Neem eens deel; u zult verrast zijn hoeveel vogelsoorten bij u in de tuin voorkomen. Ook erg leuk voor (klein)kinderen met de plaatjes erbij leren zij ook vogels herkennen. Er is een handige tuinvogel app waarmee u de resultaten meteen kan insturen. Tip: 's morgens zijn de vogels het actiefst en is het meest te zien.

Vogelwaarnemingen in onze omgeving

- **Klaapeksters** in onze omgeving zijn tot nu toe gezien op o.a. de volgende plaatsen:
  - In het Nat. Park de Hoge Veluwe (Otterlose Zand, Deelense veld).
  - Planken Wambuis:Oud Reemsterhei, Dennenkamp,
  - Edese Heide en Wekeromse Zand.

Genoeg plekken om deze fraaie wintervogel te kunnen zien. Ze zitten vaak in de topjes van struiken of bomen Zie ook www.waarneming.nl.

- Geelgorzen komen weer foerageren in de tuinen aan de Dorpsstraat in Otterlo (foto links).
- In park Sonsbeek in Arnhem laat zich de waterspreeuw (zeldzame wintergast) al een tijdlang mooi zien langs de St. Jansbeek en bij de waterval (foto rechts DvH)). Af en toe pendelt de vogel heen en weer naar Kasteel Rosendael.

Heeft u een leuke waarneming? dan graag even een berichtje. Tel: 0318 591531 of e-mail: dickvh@dds.nl

3. Vlinderwerkgroep (contactpersoon Toos van Ekeris)

Ook dit jaar hebben we de dagvlinders op de Zanding en het naast gelegen Graslandje (paasvuurweilandje bij Onderlangs) bekeken. De monitoringsroutes zijn jaren geleden uitgezet in overleg met de Vlinderstichting. Om de resultaten van de tellingen van jaar tot jaar te kunnen vergelijken is dit een vaste route en mag er alleen geteld worden bij mooi weer.

De monitoringsroute op de Zanding:

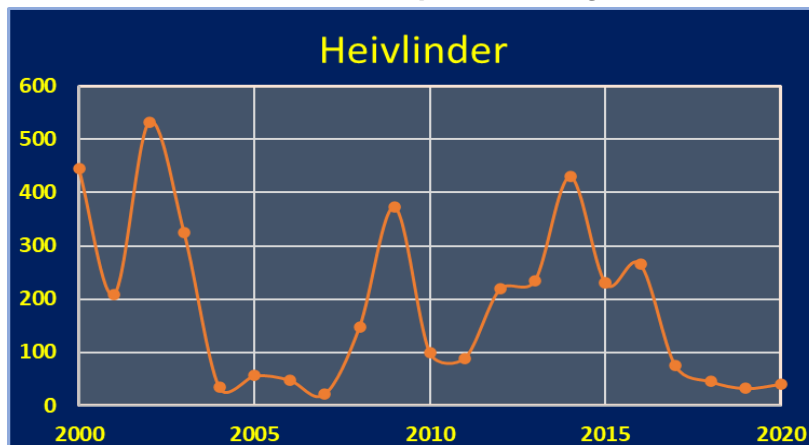
We lopen deze monitoringsroute vanaf 2000. Als je een gebied zo lang volgt zie je veranderingen in aantallen en in soorten dagvlinders in het gebied. Het is elk jaar weer spannend welke vlinders we tegenkomen.

Doordat we individueel de dagvlinders tellen hebben we geen last ondervonden van de beperkingen i.v.m. Covid -19. We hebben dit jaar 120 dagvlinders gezien op de route, hetgeen een stuk lager is dan de afgelopen 20 jaren. In totaal zagen we 11 verschillende soorten.

15x atalanta (trekvlinder vanuit Zuid Europa), 7x boomblauwtje, 1x bruine vuurvlinder (rode lijst dagvlinders: kwetsbaar), 2x citroenvlinder, 5x dagpauwoog (deze vlinder heeft meestal twee generaties per jaar. Wij hebben in het voorjaar geen enkele dagpauwoog gezien op de route. Ze zijn alle vijf geteld in aug en sept), 1x groot koolwitje, 40x heivlinder (rode lijst dagvlinders: kwetsbaar) 13x hooibeestje, 1x klein geaderd witje, 8x klein koolwitje en 27x kleine vuurvlinder.

Het merendeel van de vlinders hebben we gezien in augustus en september 2020 op bloeiende struikheide. Het aantal soorten en het aantal dagvlinders van de heischrale grasvegetatie en open zand lijken steeds lager te worden. In de periode 2008 tot 2017 zijn er gemiddeld 230 heivlinders op de route geteld. Nu nog maar een tiende van het aantal!

Heivlinder en kommavlinder op de Zanding

Voor de laatste vier jaar doet de heivlinder het slecht. De kommavlinder (rode lijst dagvlinders: bedreigd) is dit jaar helemaal niet gezien op de route. Zowel de heivlinder als de kommavlinder hebben veel last van de droge en hete zomers van de laatste paar jaar. Ook heeft de verzuring van het terrein invloed op de vlinderstand. Ter illustratie

is hier het verloop van de aantallen heivlinders in de afgelopen 21 jaar weergegeven. Ook in de periode 2004-2006 was er sprake van een flinke dip in de aantallen. Ook in die jaren betrof het (erg) warme en deels droge zomers. Later was er weer herstel. Of dat na 2020 weer zal geschieden is maar zeer de vraag. Hopelijk wel!

De monitoringsroute op het naastgelegen Graslandje:

Deze route lopen we vanaf 2003. We hebben dit jaar 185 dagvlinders gezien op deze kleine route. Voor het eerst in 18 jaar zagen we een oranjetipje op de route. Altijd leuk een nieuwe soort op de route. We hebben iets meer icarusblauwtjes gezien dan voorheen. Er is een zeer sterke toename van kleine vuurvlinders.

We hebben in 2020 op de route 13 soorten dagvlinders gezien: 3x Atalanta (trekvlinder vanuit zuid Europa), 6x boomblauwtje, 1x bruin blauwtje (rode lijst dagvlinders: gevoelig), 2x bruin zandooogje, 6x citroenvlinder, 1x dagpauwoog, 1x groot dikkopje, 36x hooibeestje, 5x

icarusblauwtje, 1x klein geaderd witje, 19x klein koolwitje, **103 x kleine vuurvlinder (foto)** en 1x oranje tipje.

Het zijn voornamelijk vlinders van de heischrale stukken en van ruigtesoorten. De meeste vlinders hebben we gezien eind april en van half juni 2020 tot half aug 2020.

Meer dan de helft van de dagvlinders op de route waren kleine vuurvlinders. Deze soort is goed bestand tegen droogte en kan goed inspelen op veranderingen. Hooibeestje en klein koolwitje waren eveneens goed vertegenwoordigd. De bruine vuurvlinder (rode lijst: kwetsbaar) is dit jaar niet gezien.

De Vlinderstichting heeft in het gehele land dagvlindermonitoringsroutes. Ze kunnen vaststellen hoe het met de vlinders gaat in Nederland. Als je volgend jaar een keer

wilt meelopen, beide routes tezamen duurt ongeveer 5 kwartier, en je krijgt allerlei tips / info over vlinders. Kennis over vlinders vergaar je vanzelf als je meeloopt. Lekker genieten in een mooi natuurgebied in Otterlo.

Wil je meer weten of het overzicht van alle jaren ontvangen?. Bel of mail gerust voor info. Toos van Ekeris 0318-592095 / tvanekeris17@kpnmail.nl

Vlinders op de akkertjes bij Oud Reemst in 2020

In de periode half april-half september is een aantal bezoeken aan het terrein gebracht waarbij het aantal soorten en de bijbehorende aantallen vlinders werden genoteerd. In totaal zijn 22 soorten dagvlinders waargenomen (2018: 20 soorten; 2019 23 soorten) . Hieronder zijn 5 soorten die op de rode lijst staan (kommavlinder, kleine parelmoervlinder, bruine vuurvlinder, heivlinder en bruin blauwtje).

Evenals in 2019 werd de kleine parelmoervlinder (foto) regelmatig gedurende het seizoen gezien. Er zijn kennelijk meerdere generaties vorgebracht.

Verheugend was de waarneming van de kommavlinder Deze soort is helaas zeldzaam geworden op de Veluwe ten gevolge van de droge, achter ons liggende jaren. De zeldzame grote parelmoervlinder werd dit jaar niet gezien. Hooibeestje en kleine vuurvlinder waren talrijk aanwezig.

Boven het ingezaaide terrein achterin vlogen in juli veel witjes rond, maar de aantallen waren beduidend lager dan in 2019. .

Opmerkelijk was dat maar 1 kleine vos werd gezien, een beeld dat landelijk was.

4. Overige activiteiten en waarnemingen

Eekhoornnesten 2021

Zoals al eerder vermeld hebben de eekhoorn de perceeltjes die we jarenlang onderzochten verlaten. In 2020 werden geen nesten meer gevonden. In januari gaan we nog een keer kijken en als er geen herstel is stoppen we met het telproject aldaar. Informatie bij Josephine Hendriks.

***U ziet het : de Werkgroep Otterlo/IVN is dan wel klein, maar we doen heel veel!
Er is voor elke liefhebber wel iets om aan deel te nemen, schroom niet en ga gewoon een keertje met ons mee. U bent van harte uitgenodigd.***

Groeten van:

Josephine Hendriks,
Dick van Houwelingen
Toos van Ekeris

tel: 06 11239420
tel: 0318 591531
tel 0318-592095

e-mail jependriks@gmail.com
e-mail dickvh@dds.nl
e-mail: tvanekeris17@kpnmail.nl

Fijne feestdagen en een goede jaarwisseling

Volgende nieuwsbrief: maart 2021